

Reizen naar de blues

door Coen de Jong

Dirk W. de Jong: American Blues

Uitgeverij In de Knipscheer, Haarlem

168 pagina's, € 29,50 (inclusief cd)

ISBN 978 90 6265 897 8

De blues op de staart getrapt. Velen zijn fotograaf Dirk W. de Jong al voorgegaan, en ook hij greep iedere kans om de thuisbasis van de blues te bezoeken dankbaar aan. In *American Blues* heeft hij de foto's verzameld die hij vanaf begin jaren negentig maakte. Vaak deed hij dat in het gezelschap van journalisten als Bert Huisjes (in de periode 1994-1998) en Herman van der Horst (1998-2014). De Jong heeft zijn werk in vier hoofdstukken ondergebracht: *On The Road, Mississippi, Chicago-Memphis-Muscle Shoals en New Orleans & Louisiana*.

Curieus genoeg gaat *On The Road* voor het grootste deel over muziek die slechts in de verte aan de blues is geparenteerd. Kentucky, Nashville, Austin – je hoort er immers vooral country en blue grass music, en ook het grensgebied tussen de VS en Mexico (La Frontera) is niet echt het territorium van de blues. Je ziet het ook aan de beelden in dit aanloophoofdstuk: geen zwart gezicht te zien. Wel de grafsteen van Bill Monroe, het geteisterde gezicht van Johnny Cash, het gebit van John Hiatt en de snor van Willie Nelson. Niet alle portretten zijn trouwens 'on the road' gemaakt, De Jong kwam de mensen ook tegen in Amsterdam of Den Haag.

Dat geldt deels ook voor de hoofdpersonen in *Mississippi*. Daar duiken we met de fotograaf echt het land van de blues in, voorafgegaan door een motto van Alan Lomax: 'In Mississippi the lawlessness dominated the lives of blacks. The saying was: kill a mule, buy another; kill a nigger, hire another.'

Hier begint het echte werk, zouden veel bluesmensen zeggen. De Jong nam vele zogeheten juke joints op de korrel, waarbij hij het gevoel kreeg dat hij deelgenoot was van de laatste mogelijkheden om echte bluesmuzikanten in hun natuurlijke omgeving vast te leggen. Het zijn armzalige gelegenheden, 'watering holes' waar arme mensen een beetje vergetelheid zoeken in drank en muziek. Ze proberen er soms het beste van te maken, zoals blijkt uit een

kreupel opschrift op Po Monkey's Juke Joint in Merigold: 'No beer brought inside, No dope smoking because this is not the place, No lounld music, no RAP music Poor Monkey.'

Het deel over Chicago telt maar enkele bladzijden (foto van Buddy Guy) maar Memphis krijgt wel flink aandacht. Ook daar vond De Jong een juke joint, het Hard Luck Cafe. Enkele weken later had het een andere naam, Club Seclusion. De muzikanten die er al jarenlang speelden wisten van niks. Er is een prachtig beeld van Mose Vinson, die zestig jaar in en rond Beale Street speelde. Eén foto mocht de fotograaf maken van zijn toetgetakelde kop, het linkeroog dichtgenaaid. Daarna sleepte Vinson zich naar de piano om de blues te spelen.

Het hoofdstuk *New Orleans & Louisiana* is het langste. Op zijn eerste avond belandde De Jong al in een striptease club in Bourbon Street – hij nam er geen foto van op in zijn boek maar kon zich goed voorstellen dat Satchmo hier trompet speelde. In 1991 schoot hij een beeld van Willy DeVille, rustiek gezeten tussen twee minder gefortuneerden. Bijschrift: 'The only rock & roll rebels that I know are living in New Orleans. And nobody knows them.' Dit hoofdstuk bevat ook nogal wat beelden van de Mardi Gras.

Als fotograaf houdt Dirk de Jong kennelijk van een heterogene aanpak. Veel kleurenfoto's heeft hij bewerkt met een cross-processing methode, waardoor de kleuren zeer sterk oplichten en bijna fluoresceren. Daarnaast zijn er ogenschijnlijk simpele zwart-witbeelden (B.B. King in Den Haag!) maar ook kleurenfoto's zonder veel opsmuk.

Meestal zet hij die verschillende bewerkingen bijeen maar soms contrasteert hij ze ook – niet altijd even gelukkig, maar ach, dat is ook de blues. Die je trouwens niet alleen kunt zien maar ook horen: er is een cd bij met eigen opnamen. Wil je ook nog wat bewegend beeld? Jawel, dat kan, via een zogenaamde qrcode.

Bron: *Jazzism*, boekenrubriek in JazzBulletin 97, 4 december 2015